

KOMISJA KODYFIKACYJNA

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SEKCJA PRAWA KARNEGO.

TOM IV. ZESZYT I

TREŚĆ NUMERU:

**PROJEKT WSTĘPNY CZĘŚCI SZCZEGÓLNEJ
KODEKSU KARNEGO**

**OPRACOWANY Z POLECENIA SEKCJI PRAWA KARNEGO
KOMISJI KODYFIKACYJNEJ**

przez

Profesora WACŁAWA MAKOWSKIEGO.

325560

Uwaga wstępna.

Przy opracowaniu niniejszego wstępnego projektu części szczególnej Kodeksu Karnego miałem na względzie przede wszystkim dążenie do możliwego zastosowania uchwał powyższych już przez Sekcję Prawa Karnego, odstępując od nich tylko w tych wypadkach kiedy w moim przekonaniu ścisłe utrzymanie uchwały nie dałoby się konsekwentnie przeprowadzić, lub kiedy sama uchwała nie była zupełnie stanowczą. W niektórych wypadkach podawałem w takim razie warjanty.

Wogóle projekt niniejszy uważam tylko za materiał do dyskusji szczegółowej na Sekcji; stwierdzam zatem zgóry, że projekt będzie wymagał uzupełnienia w ciągu tej dyskusji w całym szeregu postanowień, które, aby nie przesądzać stanowiska Sekcji, nie zostały w projekcie ostatecznie rozwinięte, albo wprost zostały opuszczone.

W tych przepisach, które w projekcie figurują, przede wszystkim chodziło o ustalenie zgodnego z zasadniczą tendencją Sekcji oraz odpowiadającego wymaganiom techniki kodyfikacyjnej ujęcia dyspozycji. Dyspozycje te starałem się na ogół zastosować do wskazań zreferowanych swego czasu na posiedzeniu Sekcji i przez Sekcję zaaprobowanych.

Natomiast co do sankcji, to są one raczej wskazane przykładowo i nie są jeszcze odpowiednio zharmonizowane, a to z tego względu że system i wskazania dotyczące wysokości sankcji były jak dotąd dyskutowane przez Sekcję tylko pod kątem widzenia postanowień części ogólnej, dopiero obecnie zatem przy szczegółowej dyskusji nad projektem będzie rzeczą możliwą skoordynowanie wysokości poszczególnych sankcji i ustalenie w tym względzie pewnych norm zasadniczych.

I. Zbrodnie stanu.

Art. 1.

- Zamach na byt, ustrój i całość Rzeczypospolitej.**
- Kto usiłuje:
- a) pozbawić Rzeczpospolitą Polską niepodległego bytu,
  - b) zmienić przemocą ustrój Rzeczypospolitej Polskiej,
  - c) od Rzeczypospolitej Polskiej część jej obszaru oddzielić lub oddać pod obcą władzę,
- ulega karze pozbawienia wolności od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

Art. 2.

- Zamach na władze konstytucyjne Rzeczypospolitej.**
- Kto usiłuje:
- a) obalić przemocą konstytucyjne władze Rzeczypospolitej Polskiej: Sejm albo Senat, Prezydenta Rzeczypospolitej, Ministrów, albo Sądy albo
  - b) zagarnąć przemocą ich władzę
- ulega karze pozbawienia wolności od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

Art. 3.

- Przygotowanie, spiszek.**
- § 1. Kto:
- a) czyni przygotowania do spełnienia zbrodni stanu w art. 1 lub 2 wymienionej,
  - b) wchodzi w porozumienie z innymi osobami w celu spełnienia zbrodni stanu w art. 1 lub 2 wymienionej,

ulega karze
pozbawienia wolności od 1 roku do 10 lat.

§ 2. Nie ulega karze, kto, biorąc udział w porozumieniu wyżej wymienionem, zawiadomi o niem władzę powołaną do ścigania, zanim władza się o tem porozumieniu dowiedziała i zanim nastąpiły jakiegokolwiek skutki ujemne. Z bezkarności nie może korzystać ten, kto porozumienie takie utworzył lub do wstąpienia do niego nakłaniał.

II. Zdrada.

Art. 4.

**Popieranie
nieprzyjaciela.**

§ 1. Kto w czasie wojny:

- a) okazuje poparcie nieprzyjacielowi;
- b) utrudnia działania wojskowe polskie lub sprzymierzone;
- c) niszczy lub uszkadza albo też wydaje nieprzyjacielowi składy broni, amunicji, żywności lub materiałów wojskowych; urządzenia albo środki komunikacji lub porozumiewania się, albo inne przedmioty lub urządzenia, przeznaczone albo służące do użytku wojskowego;

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

§ 2. Jeżeli sprawca działał nieумыślnie

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Za nieprzyjaciela uważa się państwo prowadzące wojnę z Polską.

Art. 5.

**Przygotowanie
do zdrady
i spisek
zdradziecki.**

Kto:

- a) czyni przygotowania do zbrodni, wymienionej w art. 4 albo
  - b) wchodzi w porozumienie z innymi osobami w celu spełnienia zbrodni, wymienionej w art. 4.
- ulega karze
więzienia od 1 roku do 10 lat.

Art. 6.

**Werbowanie
do obcego
wojska.**

§ 1. Kto werbuje obywateli polskich do wojska cudzoziemskiego

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Kto werbuje obywateli polskich do wojska nieprzyjacielskiego

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

Art. 7.

**Służba
w wojsku
nieprzyja-
cielskiem.**

§ 1. Kto, będąc obywatelem polskim, wstąpi do wojska nieprzyjacielskiego lub nie wystąpi z takiego wojska

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca bierze udział w działaniach wojennych przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej

ulega karze
więzienia dożywotniego.

Art. 8.

Dywerysja.

Kto w czasie wojny, nie należąc do wojska nieprzyjacielskiego, przedsięwzięcie działania zbrojne przeciwko wojsku polskiemu lub sprzymierzonemu,

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

Art. 9.

**Szkodliwe
dostawy**

§ 1. Kto:

a) podjąwszy się dostawy dla wojska w czasie wojny, nie wykonywa podjętej dostawy lub wykonywa ją niezgodnie z umową, dostarcza przedmioty niezdatne do użytku, dla którego były przeznaczone, szkodliwe dla zdrowia lub nie odpowiadające warunkom umowy;

b) mając sobie służbowo powierzone czuwanie nad wykonaniem dostawy dla wojska w czasie wojny przyjmuje za dobre przedmioty, nieodpowiadające warunkom umowy, niezdatne do użytku, dla którego były przeznaczone lub szkodliwe dla zdrowia, albo w inny sposób dopuszcza do szkodliwych dla interesu wojskowego dostaw

ulega karze
więzienia od 1 roku do 10 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuścił do szkodliwej dostawy nieumyślnie,
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 10.

Defetyzm. § 1. Kto w czasie wojny rozsiewa pogłoski, mogące wzbudzić niepokój w społeczeństwie, lub ogłasza wiadomości, dotyczące działań wojennych bez zezwolenia właściwych władz wojskowych
ulega karze
więzienia do 1 roku.
§ 2. Jeżeli sprawca działał w celu utrudniania przedsięwzięć wojskowych polskich
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.
§ 3. Jeżeli sprawca działał nieumyślnie
ulega karze
pozbawienia wolności do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 11.

Komunikowanie państwu obcemu wiadomości. § 1. Kto komunikuje rządowi lub agentowi obcego państwa albo innej osobie, albo ogłasza bez upoważnienia wiadomości, których utrzymanie w tajemnicy przed obcym rządem jest wskazane ze względu na dobro i bezpieczeństwo Rzeczypospolitej
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat,
a w czasie wojny
od 5 do 15 lat lub dożywotnio.
§ 2. Jeżeli sprawca komunikuje wiadomości dotyczące zewnętrznego bezpieczeństwa Rzeczypospolitej, jej sił zbrojnych lub środków i urządzeń obrony wojskowej, nie wiedząc, że wiadomości te mają być zachowane w tajemnicy
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat,
a w czasie wojny od 5 do 10 lat.
§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 12.

Szpiegostwo.

Kto bez należytego upoważnienia:

- a) zbiera wiadomości, dotyczące zewnętrznego bezpieczeństwa Rzeczypospolitej, jej siły zbrojnej lub środków i urządzeń obrony wojskowej,
- b) stara się dowiedzieć o takich wiadomościach lub przedmiotach, których utrzymanie w tajemnicy przed obcym rządem jest wskazane ze względu na dobro i bezpieczeństwo Rzeczypospolitej,
- c) przedostaje się do miejsc warownych, zdejmuje ich plany, szkice i wizerunki,
- d) w inny sposób naraża na niebezpieczeństwo zachowanie w tajemnicy tych wiadomości i przedmiotów, których utrzymanie w tajemnicy przed obcym rządem jest wskazane ze względu na dobro i bezpieczeństwo Rzeczypospolitej,
- e) wchodzi w porozumienie z obcym państwem co do zbierania w jego interesie wiadomości w niniejszym artykule wymienionych

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat,
a w czasie wojny
więzienia od 5 do 15 lat.

Art. 13.

Spisek szpiegowski.

Kto w celu spełnienia jednego z przestępstw, wymienionych w art. 11 i 12 wchodzi w porozumienie z innymi osobami

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat,
a w czasie wojny
więzienia od 5 do 15 lat.

Art. 14.

Zdrada nieumyślna.

Kto, posiadając z tytułu swego stanowiska wiadomości, których utrzymanie w tajemnicy przed obcym rządem jest wskazane ze względu na dobro i bezpieczeństwo Rzeczypospolitej, dopuszcza przez niedbalstwo do ich ogłoszenia lub ujawnienia wobec rządu lub agenta obcego państwa albo innej osoby

ulega karze
pozbawienia wolności do 5 lat,
a w czasie wojny
więzienia od 1 roku do 10 lat.

Art. 15.

**Porozumie-
wanie się
z obcem
państwem
w celu wy-
wołania
wojny.** Kto porozumiewa się z rządem obcego pań-
stwa w celu wywołania z jego strony wojennych
lub innych wrogich działań przeciwko Rzeczy-
pospolitej Polskiej
ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat,
a w czasie wojny
więzienia dożywotniego.

Art. 16.

**Zdrada
dyploma-
tyczna.** § 1. Kto, mając sobie powierzone prowadze-
nie interesów Rzeczypospolitej Polskiej w stosunku
z obcem państwem, działa na szkodę Rzeczypospolitej
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat,
§ 2. Kto na szkodę Rzeczypospolitej Pol-
skiej niszczy, uszkadza, ukrywa, przerabia, albo
podrabia dokumenty lub inne środki dowodowe,
mogące mieć znaczenie dla uregulowania stosun-
ków z obcem państwem
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 17.

**Narażenie
stosunków
międzynarodowych.** § 1. Kto na obszarze Rzeczypospolitej Pol-
skiej przedsięwzięje działania wrogie przeciwko
obcemu państwu, z Polską zaprzyjaźnionemu, przez
co naraża na niebezpieczeństwo zachowanie przy-
jaznych stosunków międzynarodowych
ulega karze
pozbawienia wolności do 5 lat.
§ 2. Jeżeli sprawca zamierzał w ten sposób
doprowadzić do zerwania stosunków dyplomatycz-
nych lub wywołania wrogich działań przeciwko
Rzeczypospolitej
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 18.

Przestępstwa przeciwko obcemu państwu.

§ 1. Kto na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej dopuszcza się czynu gwałtownego względem naczelnika albo przedstawiciela dyplomatycznego obcego państwa, w razie poręczonej wzajemności, ulega na wniosek rządu państwa zainteresowanego karze pozbawienia wolności do 3 lat.

§ 2. Kto na obszarze Rzeczypospolitej znieważa publicznie państwo obce w osobie jego naczelnika, rządu albo przedstawiciela dyplomatycznego, w razie poręczonej wzajemności,

ulega na żądanie rządu państwa zainteresowanego karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy lub grzywny.

§ 3. Kto na obszarze Rzeczypospolitej znieważa publicznie prawnie wystawione godło obcego państwa, w razie poręczonej wzajemności,

ulega na wniosek rządu państwa zainteresowanego karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy lub grzywny.

III. Przestępstwo przeciwko zrzeszeniom prawa publicznego.

Art. 19.

Przemoc względem zrzeszeń prawa publicznego.

§ 1. Kto przemocą lub groźbą bezprawną wywiera wpływ na czynności prawne Sejmu, Senatu, Zgromadzenia Narodowego, Sejmu autonomicznego albo Naczelnej Izby Gospodarczej, albo im przeszkadza

ulega karze pozbawienia wolności od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Kto przemocą lub groźbą bezprawną wywiera wpływ na czynności prawne innych, prócz wymienionych w § 1 zrzeszeń prawa publicznego, albo im przeszkadza

ulega karze pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 20.

**Przemoc
względem
członków
zrzeszeń
prawa pu-
blicznego.**

- § 1. Kto przemocą lub groźbą bezprawną:
- a) powstrzymuje posła, senatora lub członka Naczelnej Izby gospodarczej od udziału w głosowaniu lub w innych pracach Sejmu, Senatu, Zgromadzenia Narodowego lub Naczelnej Izby Gospodarczej,
  - b) wywiera wpływ na sposób ich głosowania lub wykonywania przez nich prac, związanych z włożonym na nich mandatem
ulega karze
pozbawienia wolności do 5 lat.

- § 2. Kto gwałtem lub groźbą bezprawną:
- a) powstrzymuje członka zrzeszenia prawa publicznego niewymienionego w § 1 od udziału w głosowaniu lub w pracach tego zrzeszenia,
  - b) wywiera wpływ na sposób głosowania lub wykonywania przez członka zrzeszenia prawa publicznego prac, związanych z włożonym na niego mandatem
ulega karze
pozbawienia wolności do 3 lat.

**IV. Przestępstwa przeciwko wyborom
i głosowaniom ludowym.**

Art. 21.

**Falszowa-
nie wybo-
rów lub
głosowań.**

Kto przebieg wyborów do Ciał Ustawodawczych albo zrzeszeń prawa publicznego, albo głosowań ludowych w sprawach publicznych, utrudnia albo wynik ich fałszuje przez to,
że:

- a) wpływa na nieprawidłowe sporządzenie list osób głosujących z pominięciem uprawnionych albo wpisaniem nieuprawnionych,
- b) niszczy, uszkadza, ukrywa, przerabia, albo podrabia, listy, karty, protokoły lub inne dokumenty głosowania,
- c) składa głos nie będąc potem uprawniony,
- d) dopuszcza się nadużyć przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów
ulega karze
pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 22.

- Przeszkadzanie głosowaniu lub wyborom.**
- Kto przemocą lub groźbą bezprawną:
- a) przeszkadza odbyciu zgromadzeń przedwyborczych (lub innych prawnych zgromadzeń ludowych w sprawach publicznych),
  - b) przeszkadza głosowaniu lub obliczaniu głosów,
  - c) przeszkadza osobie uprawnionej w swobodnym wykonywaniu prawa głosowania
- ulega karze
pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 23.

- Wpływanie na sposób głosowania**
- Kto wywiera wpływ na sposób głosowania lub wstrzymanie się od głosowania osoby uprawnionej:
- a) przez użycie przemocy, groźby bezprawnej, albo podstępny względem uprawnionego do głosowania lub innej osoby,
  - b) przez udzielenie albo obietnicę udzielenia uprawnionemu do głosowania lub innej osobie korzyści majątkowych lub osobistych
- ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 24.

- Pogwałcenie tajemnicy głosowania.**
- Kto przy głosowaniu tajnym zapoznaje się ze sposobem głosowania poszczególnej osoby
- ulega karze
aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 25.

- Sprzedajność przy głosowaniach lub wyborach.**
- Kto w związku z przebiegiem głosowania przyjmuje lub żąda korzyści majątkowych dla siebie lub innej osoby:
- a) ze strony głosującego dla siebie lub osoby trzeciej,
  - b) ze strony osoby trzeciej dla siebie lub głosującego
- ulega karze
więzienia do 5 lat.

V. Przestępstwa przeciwko władzom i urzędowi Rzeczypospolitej.

Art. 26.

- Przekupstwo.**
- Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowych lub osobistych urzędnikowi albo innej

osobie, aby skłonić urzędnika do pogwałcenia obowiązku urzędowego
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 27.

Kto udziela lub obiecuje udzielić urzędnikowi albo innej osobie korzyści majątkowych lub osobistych w związku z wykonaniem przez urzędnika jego czynności urzędowych
ulega karze
aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 28.

Kto udziela urzędnikowi albo innej osobie korzyści majątkowych lub osobistych jako wynagrodzenia za pogwałcenie obowiązku urzędowego
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 29.

Przywłaszczenie władzy urzędnika.

§ 1. Kto, nie będąc urzędnikiem, wykonywa czynność urzędową, do której jest uprawniony tylko urzędnik,
ulega karze
pozbawienia wolności od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli wykonana czynność urzędowa zawierała cechy przestępstwa w urzędzie, sprawca ulega karze
tak jakby był urzędnikiem.

Art. 30.

Zmuszenie i napaść na urzędnika oraz opór władzy.

§ 1. Kto przemocą lub groźbą bezprawną:
a) zmusza urzędnika albo osobę do pomocy urzędnikowi przybraną do zaniechania lub do przedsięwzięcia czynności urzędowej,
b) przeszkadza urzędnikowi lub osobie do pomocy urzędnikowi przybranej w wykonywaniu czynności urzędowej,
c) dopuszcza się czynnej napaści na urzędnika lub osobę do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas lub z powodu wykonywania przez nich czynności urzędowych,

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Kto uczestniczy w zbiorowisku, które
wspólnymi siłami dopuszcza się działania, wymie-
nionego w § poprzednim
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 31.

**Zniewa-
żenie Rze-
czypospo-
litej, władz
i urzędów.** Kto znieważa publicznie:
a) ustrój Rzeczypospolitej Polskiej,
b) godła Rzeczypospolitej Polskiej,
c) konstytucyjne władze Rzeczypospolitej Polskiej,
Sejm, Senat, Prezydenta Rzeczypospolitej, Mi-
nistrów albo Sądy,
d) urzędy publiczne Rzeczypospolitej Polskiej
ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 32.

**Znieważe-
nie
urzędnika.** Kto znieważa urzędnika podczas lub z powo-
du wykonywania czynności urzędowej
ulega karze
więzienia do 1 roku.

V. Przestępstwa w urzędzie.

Art. 33.

**Sprzedaj-
ność urzę-
dnika.** § 1. Kto, pełniąc funkcje publiczne, przyj-
muje dla siebie lub innej osoby korzyści majątko-
we lub osobiste lub ich obietnicę,
w związku z wykonywanymi przez siebie czyn-
nościami urzędowymi,
ulega karze
więzienia do 5 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca uzależnia wykonanie
czynności urzędowej od udzielenia jemu lub innej
osobie korzyści majątkowej lub osobistej
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca przyjmuje korzyści ma-
jątkowe lub osobiste dla siebie albo innej osoby,
albo takich korzyści wymaga,
w związku z pogwałceniem obowiązku służbowego,

ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 34.

**Nadużycie
uprawnień.** § 1. Kto, pełniąc funkcje publiczne, powie-
rzonego sobie urzędu używa na szkodę społeczeń-
stwa albo jednostki

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze
osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych
dla siebie albo innej osoby

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 35.

**Zaniedba-
nie władzy.** § 1. Kto, pełniąc funkcje publiczne, wbrew
swemu szczególnemu obowiązkowi zaniedbuje
przedsięwzięcia czynności mających zapobiec szko-
dzie społeczeństwa lub jednostki

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca działał w zamiarze
osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych
dla siebie albo innej osoby

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

**VII. Przesłępstwa przeciwko wymiarowi
sprawiedliwosci.**

Art. 36.

**Falszywe
oskarzenie.** Kto:

a) oskarża fałszywie inną osobę przed sądem albo
odpowiednim urzędem publicznym, powołanym
do ścigania, o przestępstwo albo o czyn, karany
w drodze administracyjnej lub dyscyplinarnej,

b) w inny sposób zapomocą zabiegów podstępnych
albo tworzenia nieprawdziwych dowodów skie-
rowuje ściganie na osobę niewinną,

ulega karze
więzienia do 5 lat.

Art. 37.

**Ukrywanie
dowodów
niewinno-
ści.**

§ 1. Kto ukrywa dowody niewinności osoby podejrzanej o przestępstwo lub czyn, karany w drodze administracyjnej albo dyscyplinarnej ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli ujawnienie tych dowodów narażało sprawcę lub jego najbliższych na ściganie karne, niebezpieczeństwo utraty życia, wolności lub hańbę, sprawca będzie wolny od kary.

Art. 38.

**Fałszywe
oświadcze-
nia.**

§ 1. Kto przed sądem lub uprawnionym urzędem składa niezgodne z prawdą oświadczenie, mające stanowić dowód, ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli niezgodne z prawdą oświadczenie ma stanowić dowód spełnienia przestępstwa przez osobę niewinną, sprawca ulega karze więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca:

- a) składa niezgodne z prawdą oświadczenie, ażeby osłonić siebie lub swoich najbliższych od odpowiedzialności karnej albo od hańby, albo
  - b) przed rozstrzygnięciem sprawy, dla której oświadczenie fałszywe miało stanowić dowód, sam nieprawdliwość swego oświadczenia ujawni i sprostuje.
- będzie wolny od kary.

§ 4. Jeżeli sprawca:

- a) odwoła niezgodne z prawdą oświadczenie już po rozstrzygnięciu sprawy, zanim jednak nastąpiła nieodwracalna szkoda dla jednostki, albo jeżeli
- b) nieprawdliwość dotyczy okoliczności nie mogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, Sąd może zaniechać wymiaru kary.

§ 5. Warunkiem odpowiedzialności za fałszywe oświadczenie jest, aby urząd przyjmujący oświadczenia działał w zakresie swoich uprawnień oraz uprzedził składającego oświadczenie o treści

przepisów prawnych, dotyczących prawa odmówienia zeznań i o odpowiedzialności za fałszywe oświadczenie.

Art. 39.

Kto przez niedbalstwo potwierdza w sądzie uroczystym zapewnieniem prawdziwości oświadczenie, mające stanowić dowód, chociaż powinien był wiedzieć, że jest ono z prawdą niezgodne, ulega karze więzienia do 1 roku.

Art. 40.

Wprowadzenie w błąd organów wymiaru sprawiedliwości. Kto zawiadamia sąd albo urząd, powołany do ścigania przestępstw, o niespełnionym przestępstwie, albo sam siebie przed sądem lub urzędem, powołanym do ścigania przestępstw oskarża o przestępstwo, którego nie popełnił, ulega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 41.

Ukrywanie. Kto utrudnia lub udaremnia wymiar sprawiedliwości, pomagając osobie ściganej wskutek oskarżenia o przestępstwo uniknąć ścigania lub odcięcia kary a w szczególności:

- a) ukrywa sprawcę przestępstwa lub osobę pod zarzutem przestępstwa ściganą,
- b) ukrywa, niszczy lub zniekształca dowody rzeczowe albo inne środki dowodowe,
- c) odbywa za skazanego karę pozbawienia wolności,

ulega karze więzienia do 5 lat.

Art. 42.

Uwolnienie uwięzionych. § 1. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem uwalnia osobę, pozbawioną wolności na podstawie polecenia sądowego lub prawnego nakazu władzy publicznej, ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca pełni funkcje publiczne i ma obowiązek strzeżenia lub dozoru więźnia, którego uwalnia,

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Kto bierze udział w zbiegowisku, które
wspólnymi siłami dopuszcza się działania w § 1
wymienionego,

ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 43.

**Ucieczka
uwięzio-
nych.**

§ 1. Kto, będąc pozbawionym wolności na
podstawie polecenia sądowego lub prawnego na-
kazu władzy publicznej, uwalnia się sam

ulega karze
pozbawienia wolności do 1 roku.

§ 2. Jeżeli sprawca w celu uwolnienia się
z zamknięcia użył przemocy lub groźby bezpraw-
nej wobec straży lub innych osób albo uszkodził
miejsce uwięzienia, albo działał w porozumieniu
z innymi uwięzionymi

ulega karze
więzienia do 5 lat.

§ 3. Jeżeli sprawcy dopuścili się zbiorowe-
mi siłami przemocy nad strażą i uwolnili lub usi-
łowali się uwolnić

ulegają karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 44.

**Ułatwienie
ucieczki
więźniowi.**

§ 1. Kto ułatwia ucieczkę osobie pozbawio-
nej wolności na podstawie polecenia sądowego
lub prawnego nakazu władzy publicznej

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca pełni funkcje publiczne
i ma obowiązek strzeżenia lub dozoru więź-
nia, któremu ułatwia ucieczkę,

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuścił do ucieczki
więźnia wskutek zaniedbania służbowego

ulega karze
więzienia do 1 roku.

VIII. Przesłępstwa przeciwko spokojowi i porządkowi publicznemu.

Art. 45.

Niepokój publiczny. Kto wzbudza niepokój wśród ludności, grożąc zamachem na życie, zdrowie lub mienie albo przestępstwem powszechnie niebezpiecznym, ulega karze pozbawienia wolności do 1 roku.

Art. 46.

Nawoływanie do przestępstwa. Kto publicznie:
a) nawołyuje do popełnienia przestępstwa,
b) pochwała popełnione przestępstwo,
c) wyraża uznanie przestępcy, ulega karze pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 47.

Zbiegowisko występane. § 1. Kto bierze udział w zbiegowisku publicznym, które wspólnymi siłami dopuszcza się zamachu gwałtownego na osobę lub mienie albo stawia opór organom władzy publicznej ulega karze pozbawienia wolności do 3 lat.

§ 2. Kto organizuje zbiegowisko publiczne w celu dokonania wspólnymi siłami zamachu gwałtownego na osobę lub mienie, albo oporu organom władzy publicznej ulega karze pozbawienia wolności do 5 lat.

§ 3. Kto nie opuści zbiegowiska publicznego pomimo trzykrotnego opartego na prawie wezwania uprawnionych organów władzy policyjnej lub wojskowej do rozejścia się ulega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny.

Art. 48.

Związki tajne. § 1. Kto bierze udział w tajnym związku, utworzonym dla celów przeciwnych prawu, ulega karze pozbawienia wolności do 1 roku.

§ 2. Za tajny uważać należy związek, ukry-

wający przed władzą państwową swoje istnienie, ustrój, cele albo skład.

Art. 49.

Związki dla celów przestępnych.

§ 1. Kto bierze udział w zмовie lub związku, mających na celu spełnienie przestępstwa, ulega karze więzienia do 5 lat.

§ 2. Kto tworzy taki związek, zaopatruje go w broń, albo nim kieruje ulega karze więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 50.

Kto tajnie albo wbrew przepisom prawa gromadzi lub przechowuje broń, materiały lub przyrządy wybuchowe ulega karze więzienia do 3 lat.

Art. 51.

Znieważenie zwłok.

Kto w sposób gorszący:
a) znieważa miejsce spoczynku zmarłego,
b) złośliwie przeszkadza pogrzebowi albo obrzędowi żałobnemu,
c) znieważa publicznie zwłoki ludzkie,
d) zabiera z posiadania osób uprawnionych zwłoki ludzkie lub ich części, ulega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 52.

Zgorszenie publiczne.

Kto dopuszcza się publicznie czynności nierządnych, wywołujących zgorszenie powszechne, ulega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 53.

Uprowadzenie bezwłasnowolnych.

Kto osobę wskutek całkowitej lub częściowej nienormalności, stanu nieprzytomności albo nieletniości, znajdującą się pod dozorem lub opieką, uprowadza lub zatrzymuje wbrew woli osób, mających prawo dozoru lub opieki,

ulega karze
więzienia do 1 roku.

IX. Przepiępstwa przeciwko wolności wierzeń religijnych.

Art. 54.

**Błuznier-
stwo.**

Kto publicznie Bogu błuzni
ulega karze
pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 55.

**Znieważo-
nie religji.**

Kto:
a) publicznie lży lub wyszydza wierzenia uznanych
prawnie związków religijnych, albo znieważa
przedmioty ich czci religijnej lub miejsce,
przeznaczone do wykonywania obrzędów reli-
gijnych,
b) złośliwie przeszkadza publicznemu zbiorowemu
wykonywaniu aktów religijnych, uznanych
prawnie związków religijnych,
ulega karze
pozbawienia wolności do 1 roku.

X. Fałszowanie pieniędzy, papierów i znaków wartościowych.

Art. 56.

**Fałszowa-
nie pienięd-
zy i pa-
pierów
wartościow-
ych.**

Kto podrabia lub przerabia:
pieniądze metalowe lub papierowe polskie lub cu-
dzoziemskie,
albo papiery wartościowe państwowe lub prywatne,
wypuszczone za zezwoleniem władz państwowych,—
w tym celu, aby wypuścić je w obieg jako auten-
tyczne, albo kto takie fałszyfikaty puszcza w obieg,
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 57.

**Fałszowa-
nie znaków
stemplow-
ych i in-
nych.**

Kto, zamierzając puścić w obieg lub użyć
jako autentyczne albo jako nieużywane, podrabia
albo przerabia znaczki stemplowe lub pocztowe,
albo inne znaki wartościowe, albo usuwa ozna-
czenie ich umorzenia, albo znaki takie puszcza

w obieg lub czyni z nich użytek jakby były autentyczne lub nieużywane,
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 58.

Puszczenie w obieg przypadkowo otrzymanych fałszyfikatów. Kto puszcza w obieg lub czyni użytek z fałszyfikatu wymienionego w art. 56 lub 57, który sam jako autentyczny otrzymał,
ulega karze
więzienia do 1 roku,

Art. 59.

Przygotowanie do fałszowania. Kto, aby puścić w obieg jako autentyczne podrobione lub przerobione pieniądze, papiery lub znaki wartościowe, wymienione w art. 56 lub 57:
a) sporządza lub nabywa albo przechowuje środki techniczne, przeznaczone do ich podrabiania albo przerabiania,
b) wchodzi w porozumienie z innymi osobami co do takiego podrabiania lub przerabiania albo puszczenia w obieg fałszyfikatów,
c) fałszyfikaty takie gromadzi, przywozi z zagranicy lub wywozi albo przechowuje,
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 60.

Obniżanie wartości monet. § 1. Kto:
a) zmniejsza zawartość szlachetnego metalu w monecie metalowej, krajowej lub zagranicznej aby ją puścić w obieg jako pełnowartościową,
b) puszcza w obieg jako pełnowartościową monetę metalową o zmniejszonej zawartości szlachetnego metalu
ulega karze
więzienia do 1 roku.

§ 2. Jeżeli sprawca trudnił się zmniejszaniem wartości monety lub puszczeniem jej w obieg zawodowo
ulega karze
więzienia do 5 lat.

XI. Fałszowanie dokumentów.

Art. 61.

Podrabianie i przerabianie dokumentów.

§ 1. Kto, aby użyć za autentyczny podrabia lub przerabia dokument publiczny, albo kto ze sfalszowanego dokumentu publicznego czyni użytek, jak z autentycznego, ulega karze więzienia do 5 lat.

§ 2. Kto podrabia lub przerabia dokument prywatny, mogący stanowić dowód stosunku prawnego i ze sfalszowanego dokumentu czyni użytek, jak z autentycznego,

ulega karze pozbawienia wolności do 5 lat.
(powyższy tekst stanowi warjant I dostosowany do uchwał sekcji, poniżej w nawiasach podaje warjant II).

Art. 61 (warjant II)

Kto, aby użyć za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument mogący stanowić dowód stosunku prawnego, albo ze sfalszowanego dokumentu czyni użytek jak, z autentycznego ulega karze więzienia do 5 lat.

Art. 62.

Ukrycie i uszkodzenie dokumentu.

Kto autentyczny dokument, mogący stanowić dowód stosunku prawnego ukrywa, uszkadza lub niszczy ulega karze więzienia do 3 lat.

Art. 63.

Falszowanie dowodów mniejszej wagi.

§ 1. Kto, aby użyć za autentyczne, podrabia albo przerabia albo jak z autentycznych czyni użytek ze sfalszowanych: paszportu lub innego dowodu osobistego, świadectwa ubóstwa, świadectwa lekarskiego, karty łowieckiej, świadectwa, biletu lub znaku, uprawniającego do przejazdu środkami komunikacji albo do korzystania lub użytkowania z cudzego mienia albo do wejścia na widowiska, zgromadzenia lub do po-

mieszceń, dostępnych jedynie za okazaniem takich świadectw, biletów lub znaków,

ulega karze
aresztu do 6 miesięcy.

§ 2. Kto podrabia albo przerabia przedmioty, w niniejszym artykule wymienione, zawodowo

ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 64.

Przygotowanie do fałszowania dokumentów.

Kto w zamiarze podrobienia albo przerobienia dokumentu w art. 61 wymienionego, sporządza lub nabywa fałszywe pieczęcie, stemple lub inne narzędzia

ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 65.

Fałszowanie znaków granicznych i inn.

Kto przesuwa, usuwa, zaciera albo fałszywie wystawia znaki:

- a) graniczne,
- b) triangulacyjne,
- c) lub wodne

ulega karze
więzienia do 3 lat

XII. Przestępstwa powszechnie niebezpieczne.

Art. 66.

Sprawdzenie niebezpieczeństwa powszechnego przez pożar, zalew i t. p.

§ 1. Kto sprowadza niebezpieczeństwo powszechne (grożące życiu ludzkiemu lub mieniu w większych rozmiarach) przez wzniesienie pożaru, spowodowanie zalewu, wywołanie katastrofy w komunikacji lądowej, wodnej albo powietrznej, spowodowanie zawalenia się budowli albo użycie materiałów wybuchowych lub gazów szkodliwych dla zdrowia

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli skutkiem działania, wymienionego w artykule poprzednim była śmierć człowieka, sprawca

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat.

Art. 67.

**Nieumyślne
spowodowa-
nie niebez-
pieczeństwa
powszech-
nego.**

Kto dopuszcza się nieumyślnie działania wy-
mienionego w poprzednim artykule,
ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 68.

**Przygoto-
wanie nie-
bezpie-
czeństwa
powszech-
nego.**

Kto czyni przygotowania do spełnienia prze-
stępstwa, wymienionego w art. 66, lub wchodzi
w porozumienie z innymi osobami co do spełnie-
nia przestępstwa, wymienionego w art. 66,
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 69.

**Przeszka-
dzenie ra-
towania.**

Kto przeszkadza czynnościom ratowniczym
podczas wydarzenia wymienionego w art. 66, sta-
nowiącego niebezpieczeństwo powszechne, grożące
życiu ludzkiemu lub mieniu w większych rozmiarach
ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 70.

**Uszkodze-
nie urzą-
dzeń uży-
teczności
publicznej.**

Kto:
a) spowoduje niebezpieczeństwo powszechne przez
uszkodzenie lub nadużycie urządzeń użyteczności
publicznej jako to: wodociągów, urządzeń dostar-
czających światła lub energii, urządzeń ochron-
nych, w szczególności w kopalniach i fabrykach;
b) pośród innych niebezpiecznych okoliczności
przedsięwzięcie działanie, mogące spowodować nie-
bezpieczeństwo powszechne
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 71.

**Przeszko-
dzenie
z korzysta-
nia z urzą-
dzeń uży-
teczności
publicznej
i środków
komuni-
kacji.**

Kto, aby przeszkodzić korzystaniu z urządzeń,
przeznaczonych do komunikacji publicznej lub pu-
blicznego porozumiewania się, albo innych urzą-
dzeń użyteczności publicznej, utrudnia lub unie-
możliwia ich prawidłowe funkcjonowanie,
ulega karze
więzienia do 1 roku.

XIII. Pozbawienie życia.

Art. 72.

Zabójstwo.

§ 1. Kto zabija człowieka
ulega karze
więzienia na czas od 5 do 15 lat.

§ 2. Kto zabija:

- a) ojca lub matkę, brata lub siostrę albo współmałżonka,
- b) osobę urzędową podczas lub w związku z jej czynnościami urzędowymi,
ulega karze
więzienia dożywotniego.

§ 3. Kto zabija człowieka:

- a) z chęci zysku,
- b) dla ułatwienia (lub ukrycia) innego przestępstwa,
- c) zapomocą powodzi, wybuchu, podpalenia lub innymi środkami niebezpiecznymi dla innych ludzi (mogącymi spowodować niebezpieczeństwo powszechne),
- d) w sposób okrutny połączony ze znęcaniem się,
ulega karze
więzienia dożywotniego.

(W a r j a n t II).

Art. 72.

Kto zabija człowieka
ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat albo dożywotnio.

Art. 73.

Przygotowanie do zabójstwa.

Kto:
a) czyni przygotowania do zabicia człowieka, albo
b) wchodzi w porozumienie z innymi osobami co do zabicia człowieka
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 74.

Zabójstwo w uniesieniu.

Kto zabija człowieka, działając pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, usprawiedliwionego okolicznościami wypadku (w szczególności

jeżeli stan wzruszenia psychicznego wywołany był przez bezprawne zachowanie się (postępowanie) zabitego),
ulega karze
więzienia na czas od 1 roku do 10 lat.

Art. 75.

Zabójstwo na żądanie i pomoc przy samobójstwie. Kto:
a) zabija człowieka na jego stanowcze żądanie,
b) dopomaga czynnie do samobójstwa innego człowieka,
c) namową lub innymi środkami doprowadza człowieka do targnięcia się na własne życie,
ulega karze
pozbawienia wolności od 1 roku do 5 lat.

Art. 76.

Nieumyślne pozbawienie życia. § 1. Kto nieumyślnie powoduje śmierć człowieka
ulega karze
pozbawienia wolności do 5 lat.
§ 2. Jeżeli nieumyślne spowodowanie śmierci człowieka było skutkiem pogwałcenia przez sprawcę obowiązków szczególnych, sprawca
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 77.

Dzieciobójstwo. Matka, która zabija dziecko podczas porodu lub bezpośrednio po jego urodzeniu,
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 78.

Spędzenie płodu. Kobieta ciężarna, która płód swój (wprost albo przez spowodowanie poronienia) zabija sama, albo poleca to uczynić innej osobie,
ulega karze
więzienia do 5 lat.

Art. 79.

§ 1. Kto płód kobiety ciężarnej za jej zgodą (wprost lub przez spowodowanie poronienia)

zabija, albo jej w tym celu udziela pomocy, dostarcza środków lub narzędzi,

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca:

a) działa bez zgody kobiety ciężarnej, której płód zabija,

b) trudni się spędzaniem płodu zawodowo,

c) wskutek spędzenia płodu powoduje śmierć kobiety ciężarnej,

ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

XIV. Uszkodzenie zdrowia.

Art. 80.

Bardzo ciężkie uszkodzenie ciała.

§ 1. Kto:

a) pozbawia człowieka części ciała, albo organu zmysłów lub czyni je niezdolnymi do użytku,

b) sprowadza stałą niezdolność lub istotne umniejszenie zdolności do pracy,

c) powoduje nieuleczalną chorobę, albo chorobę, zagrażającą życiu, albo nieusuwalne zeszpeccenie twarzy

ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca działa pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, usprawiedliwionego okolicznościami wypadku

(w szczególności jeżeli stan wzruszenia psychicznego wywołany był przez bezprawne zachowanie się (postępowanie) pokrzywdzonego),

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca działa wskutek stanowczego żądania pokrzywdzonego

ulega karze
pozbawienia wolności do 5 lat.

Art. 81.

Ciężkie uszkodzenie ciała.

§ 1. Kto sprowadza:

a) rozstrój zdrowia innego człowieka nie zagrażający jego życiu, ale wymagający szczególnych zabiegów leczniczych,

b) niezdolność lub istotne umniejszenie zdolności pracy na czas dłuższy, ale nie na zawsze,
ulega karze

więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca działa pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, usprawiedliwionego okolicznościami wypadku

(w szczególności jeżeli stan wzruszenia psychicznego wywołany był przez bezprawne zachowanie się (postępowanie pokrzywdzonego),

ulega karze

więzienia do 3 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca działa wskutek stanowczego żądania pokrzywdzonego

ulega karze

pozbawienia wolności do 1 roku.

Art. 82.

**Lekkie
uszkodze-
nie ciała.**

§ 1. Kto powoduje rozstrój zdrowia innego człowieka nie wymieniony w artykułach 80 i 81,
ulega karze

pozbawienia wolności do 1 roku.

§ 2. Jeżeli sprawca działa pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, usprawiedliwionego okolicznościami wypadku

ulega karze

aresztu do 6 tygodni.

§ 3. Jeżeli silne wzruszenie było wywołane bezprawnym postępowaniem pokrzywdzonego
sąd może

zaniechać wymiaru kary.

§ 4. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 83.

**Nieumyślne
uszkodze-
nie ciała.**

§ 1. Kto nieumyślnie powoduje uszkodzenie ciała, wymienione w art. 80 lub 81

ulega karze

pozbawienia wolności do 3 lat.

§ 2. Jeżeli nieumyślne uszkodzenie ciała było skutkiem pogwałcenia przez sprawcę obowiązków szczególnych, sprawca

ulega karze

więzienia do 3 lat.

Art. 84.

Zarażenie. § 1. Kto zaraża człowieka chorobą weneryczną (lub inną chorobą zakaźną) ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli zarażenie chorobą weneryczną nastąpiło w stosunku małżeńskim, ściganie odbywa się na wniosek poszkodowanego.

Art. 85.

Bójka. § 1. Kto bierze udział w bójce kilku osób, której wynikiem jest ciężkie albo bardzo ciężkie uszkodzenie ciała (art. 80, 81) albo śmierć człowieka ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Kto został do udziału w bójce wbrew swemu zamierzeniu wciągnięty, może być od kary zwolniony.

Art. 86.

Pogwałcenie nietykalności cielesnej. § 1. Kto człowieka uderza lub dopuszcza się innego czynu gwałtownego, naruszającego nietykalność cielesną, ulega karze aresztu do 6 miesięcy.

§ 2. Jeżeli sprawca działa pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, usprawiedliwionego okolicznościami wypadku ulega karze aresztu do 6 tygodni.

§ 3. Jeżeli silne wzruszenie było wywołane bezprawnym postępowaniem pokrzywdzonego sąd może zaniechać wymiaru kary.

§ 4. Ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego.

XV. Wystawienie na niebezpieczeństwo.

Art. 87.

Wystawienie na niebezpieczeństwo. Kto wprowadza człowieka w położenie bezradne, wystawiając go na niebezpieczeństwo bezpośrednio grożące życiu, ulega karze więzienia do 5 lat.

Art. 88.

Porzucenie w niebezpieczeństwie. Kto, mając obowiązek opiekowania się nieletnim albo osobą nieporadną, pozostawia ich bez pomocy wobec bezpośrednio grożącego życiu niebezpieczeństwa
ulega karze
więzienia do 5 lat.

Art. 89.

Zaniedbanie udzielenia pomocy. Kto, mogąc bez narażenia siebie lub bliskich sobie osób udzielić pomocy koniecznej człowiekowi, będącemu w położeniu bezradnym wobec bezpośrednio grożącego życiu niebezpieczeństwa, pomocy takiej nie udziela
ulega karze
aresztu do 6 miesięcy.

Art. 90.

Znęcanie się. § 1. Kto, mając obowiązek opiekowania się nieletnim albo osobą nieporadną, postępuje z nimi w sposób okrutny,
ulega karze
więzienia do 3 lat.
§ 2. Jeżeli okrutne postępowanie mogło spowodować szkodę na zdrowiu fizycznym lub psychicznym albo rozwoju umysłowym nieletniego, sprawca
ulega karze
więzienia do 5 lat.

XVI. Przestępstwa przeciwko wolności osobistej.

Art. 91.

Pozbawienie wolności. § 1. Kto zamyka lub w inny sposób pozbawia człowieka wolności
ulega karze
więzienia do 3 lat.
§ 2. Jeżeli:
a) pozbawienie wolności trwało dłużej niż 7 dni,
b) było połączone ze szczególnymi udręczeniami,
c) albo z oddaniem we władzę obcego państwa,
d) lub w innych szczególnie ciężkich wypadkach,
sprawca

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 92.

Groźba.

Kto grozi innej osobie spełnieniem przestępstwa w sposób, każący przypuszczać niebezpieczeństwo urzeczywistnienia groźby, i zdolny wzbudzić obawę w zagrożonym,

ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze
aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 93.

Kto przemocą lub groźbą bezprawną (art. 92), albo grożąc postępowaniem mogącem szkodzić czci zagrożonego lub jego bliskich, zmusza inną osobę do wykonania, zaniechania lub znoszenia czegoś sprzecznego z wolą albo prawem zmuszanego

ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 94.

**Najście
domu.**

Kto wbrew woli osoby uprawnionej przedostaje się do cudzego domu (zamieszkałego, lub niezamieszkałego),
mieszkania,
lokalu przedsiębiorstwa,
składu towarów,
statku wodnego,
posiadłości ogrodzonej w związku z mieszkaniem lub służącej za miejsce pobytu,
albo wbrew żądaniu osoby uprawnionej miejsc tych nie upuszcza

ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze
aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 95.

**Naruszenie
wyłączności
korespondencji.**

Kto otwiera, przywłaszcza lub niszczy korespondencję adresowaną do innej osoby

ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze grzywny.

Art. 96.

Ujawnienie tajemnicy korespondencji. Kto bezprawnie poznał treść korespondencji, adresowanej do innej osoby ogłasza ulega na wniosek pokrzywdzonego karze aresztu do 6 miesięcy.

Art. 97.

Ujawnienie tajemnicy korespondencji przez urzędnika. Urzędnik, który otwiera, przywłaszcza lub niszczy korespondencję adresowaną do innej osoby, a dostępną mu w związku z urzędowaniem, albo poznaną w ten sposób korespondencję ogłasza, albo ogłasza treść rozmowy telefonicznej lub telegramu, które poznał w związku ze swem urzędowaniem ulega karze więzienia do 1 roku.

Art. 98.

Ujawnienie tajemnicy prywatnej poznanej przy wykonywaniu zawodu. § 1. Kto, mając obowiązek z tytułu zawodu lub funkcji publicznej zachowania tajemnicy, ujawnia prywatną tajemnicę, poznaną w związku z wykonywaniem swego zawodu lub funkcji publicznej ulega na wniosek pokrzywdzonego karze aresztu do 6 miesięcy.

§ 2. Jeżeli sprawca ujawnił tajemnicę ze względu na uzasadniony interes publiczny lub prywatny będzie wolny od kary.

XVII. Przestępstwa przeciwko moralności płciowej.

Art. 99.

Nierząd wbrew woli. § 1. Kto dopuszcza się czynności nierządnej z inną osobą wbrew jej woli lub bez jej wyraźnego lub dorozumianego zezwolenia ulega karze więzienia do 1 roku.

§ 2. Kto przemocą, groźbą bezprawną albo podstępem zmusza inną osobę do wykonania lub poddania się czynności nierządnej

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 3. Kto dopuszcza się czynności nierządnej z osobą nieprzytomną, albo psychicznie upośledzoną

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

§ 4. Jeżeli sprawca działaniem swem spowodował deflorację lub inne uszkodzenie ciała
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 100.

**Nierząd z
nieletnim.** Kto dopuszcza się czynności nierządnej z osobą nieletnią poniżej lat 17
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 101.

**Nadużycie
zależności
dla nierzą-
du.** Kto nadużywając stosunków zależności skłania inną osobę do poddania się lub wykonania czynności nierządnej
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 102.

**Demoralizacja nie-
letnich.** Kto dopuszcza się czynności nierządnej wobec nieletnich, nie mających 17 lat, albo wygłasza wobec nich przemówienia, rozpowszechnia wśród nich utwory lub wizerunki o treści nierządnej, lub przedmioty przeznaczone do celów nierządnych
ulega karze
więzienia do 5 lat.

Art. 103.

Kazirodztwo. Kto dopuszcza się stosunku płciowego z krewnym w linii prostej lub w linii bocznej do drugiego stopnia
ulega karze
więzienia od 5 do 10 lat.

Art. 104.

Nierząd między mężczyznami. § 1. Mężczyzna, który ofiarowuje się drugiemu mężczyźnie do czynności nierządnej, a także ten kto nierząd taki ułatwia ulega karze więzienia do 3 lat.
§ 2. Kto dopuszcza się czynów wymienionych w poprzednim paragrafie zawodowo ulega karze więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 105.

Uwiedzenie pozorem małżeństwa. Kto dopuszcza się stosunku płciowego z kobietą wprowadzoną w błąd pozornym zawarciem związku małżeńskiego ze sprawcą ulega karze więzienia do 3 lat.

Art. 106.

Rajfurstwo. § 1. Kto z chęci zysku ułatwia obcy nierząd ulega karze więzienia do 1 roku.
§ 2. Jeżeli czyni to zawodowo ulega karze od 1 roku do 5 lat.

Art. 107.

Sutenerstwo. § 1. Kto czerpie z cudzego nierządu dochody, nie będące opłatą za żadne dozwolone świadczenia ulega karze więzienia do 3 lat.
§ 2. Jeżeli czyni to zawodowo ulega karze więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 108.

Stręczycielstwo. § 1. Kto nakłania inną osobę do zawodowego oddawania się zarobkowemu nierządowi ulega karze więzienia do 3 lat.
§ 2. Jeżeli czyni to zawodowo

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 109.

Stręczenie do nierządu za granicę. § 1. Kto wywozi z kraju osobę mającą oddawac się zawodowemu nierządowi ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli czyni to zawodowo ulega karze więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 110.

Kwalifikacja przestępstw wymienionych w art. 106—109. Kto dopuszcza się jednego z przestępstw wymienionych w art. 106-109 względem nieletniego do lat 17 ulega karze więzienia od 5 do 10 lat.

XVIII. Przestępstwa przeciwko związkom rodzinnym.

Art. 111.

Dwużeństwo. § 1. Kto wstępuje w związek małżeński, pomimo pozostawania w poprzednio zawartym związku małżeńskim, albo kto wstępuje w związek małżeński z osobą pozostającą w poprzednio zawartym związku małżeńskim, ulega karze więzienia do 3 lat.

§ 2. Przedawnienie biegnie od chwili rozwiązania lub unieważnienia jednego ze współcześnie istniejących małżeństw.

Art. 112.

Podstępne zawarcie małżeństwa Kto uzyska zgodę na wstąpienie w związek małżeński za pomocą wprowadzenia w błąd co do okoliczności, od której zależy ważność związku małżeńskiego, jeżeli z tego powodu nastąpi unieważnienie związku małżeńskiego ulega na żądanie pokrzywdzonego karze więzienia do 3 lat.

Art. 113.

**Współ-
udział w
przestęp-
nem zawar-
ciu mał-
żeństwa.** Kto bierze udział w zawarciu powtórnego lub podstępного związku małżeńskiego (art. 111 i 112), jako urzędnik stanu cywilnego lub świadek, wiedząc o cechach przestępnych zawieranego związku
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 114.

**Zaniechanie
obowiązków
łożenia na
utrzymanie.** § 1. Kto uchyla się od ciążącego na nim z mocy ustawy obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby
ulega karze
aresztu do 6 tygodni lub grzywny.

§ 2. Jeżeli wskutek uchylenia się od obowiązku łożenia na utrzymanie uprawniony musi korzystać z dobroczynności publicznej lub obcej pomocy, sprawca
ulega karze
więzienia do 1 roku.

§ 3. Jeżeli skutkiem uchylenia się od obowiązku łożenia na utrzymanie będzie usiłowanie samobójstwa, dzieciobójstwa lub śmierć, sprawca
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 115.

**Podrzuce-
nie dziecka.** Kto opuszcza lub pozostawia innemu dziecko, aby się uchylić od ustawowego obowiązku opiekowania się niem, jeżeli w działaniu tem niema cech wystawienia na niebezpieczeństwo
ulega karze
pozbawienia wolności do 3 lat.

Art. 116.

**Fałsz stanu
cywilnego.** Kto ukrywa lub fałszuje cudzy stan cywilny, w szczególności kto ukrywa lub zamienia dziecko,
ulega karze
więzienia do 5 lat.

XIX. Przestępstwa przeciwko czci.

Art. 117.

Obraza. § 1. Kto obraża godność osobistą człowieka

bezpośrednio wobec niego albo publicznie
ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze aresztu do 6
miesięcy lub grzywny.

§ 2. Jeżeli obrazę wywołało bezprawne po-
stępowanie obrażonego,
sąd może zwolnić sprawcę od kary.

§ 3. Jeżeli na obrazę odpowiedziano obrażą
wzajemną,
sąd może jednego albo obojgu sprawców
zwolnić od kary.

Art. 118.

Zniesła-
wienie.

§ 1. Kto zarzuca człowiekowi postępowanie
lub właściwości, mogące poniżyć go w opinii pu-
blicznej, albo go o takie postępowanie lub właści-
wości pomawia, albo rozgłasza okoliczności mo-
gące poniżyć go w opinii publicznej (lub pozba-
wić zaufania potrzebnego do pewnego stanowiska
lub zawodu)

ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze
więzienia do 1 roku.

§ 2. Jeżeli sprawca wie, że pomówienia, za-
rzuty, lub rozgłaszane okoliczności są niepraw-
dziwe,

ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze
więzienia do 3 lat.

§ 3. Jeżeli sprawca działał publicznie albo
za pomocą rozpowszechnianych pism, sąd, na wnio-
sek pokrzywdzonego, nakaże na koszt sprawy
ogłoszenie wyroku przez wystawienie jego odpisów
na widok publiczny w miejscach przeznaczonych
do rozlepiania ogłoszeń, albo przez wydruko-
wanie w czasopiśmie, którego użyto dla speł-
nienia przestępstwa w miejscu naczelnem, przed
tekstem normalnym, drukiem używanym przez to
czasopismo.

§ 4. Jeżeli sprawca działał w obronie uza-
sadnionego interesu publicznego lub prywatnego,
własnego lub obcego, i przeprowadził dowód pra-
wdy zarzutu

będzie wolny od kary.
(czyn jego nie będzie uważany za przestępstwo).

XX. Uszkodzenie mienia.

Art. 119.

Uszkodzenie cudzego mienia. Kto cudze mienie niszczy, uszkadza, albo czyni niezdatnem do użytku, do którego było przeznaczone
ulega
na wniosek pokrzywdzonego karze
więzienia do 1 roku.

Art. 120.

Uszkodzenie mienia mającego znaczenie publiczne. Kto niszczy, uszkadza, albo czyni niezdatnem do użytku:
a) przedmioty czci religijnej wyznania prawnie uznanego,
b) przedmioty mające znaczenie naukowe, historyczne lub artystyczne,
c) przedmioty użytku publicznego,
d) pomniki publicznie wzniesione,
e) groby lub nagrobki
ulega karze
więzienia do 3 lat.

XXI. Przywłaszczenie i kradzież.

Art. 121.

Przywłaszczenie. § 1. Kto przywłaszcza cudze mienie (ruchome) przypadkowo będące w jego posiadaniu
ulega karze
aresztu do 6 miesięcy.

§ 2. Jeżeli przywłaszczono cudze mienie znalezione, sprawca
ulega karze
aresztu do 6 tygodni.

Art. 122.

Sprzeniewierzenie. Kto przywłaszcza powierzone sobie cudze mienie (ruchome)
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 123.

Kradzież. § 1. Kto w celu przywłaszczenia zabiera cudze mienie ruchome (z posiadania innej osoby bez zgody właściciela)
ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Kto dopuszcza się kradzieży wyżej wymienionej:

a) z zamieszkałego pomieszczenia, do którego przedostał się bez zgody właściciela,

b) działając w porozumieniu z innymi,

c) zawodowo,

d) w sposób, świadczący o szczególnem niebezpieczeństwie sprawcy dla porządku prawnego
ulega karze

wiezienia od 1 roku do 5 lat.

XXII. Rozbój i wymuszenie.

Art. 124.

Rozbój. § 1. Kto w celu przywłaszczenia zabiera cudze mienie używając przemocy albo groźby bezprawnej albo w inny sposób pozbawiając człowieka możliwości przeciwdziałania lub przeszkodzenia zaborowi,
albo kto,
aby uniknąć bezpośredniego pościgu lub utrzymać się w posiadaniu rzeczy zabranej, używa przemocy względem człowieka.
ulega karze

wiezienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca zadaje ciężkie uszkodzenie ciała człowiekowi lub używa przemocy niebezpiecznej dla życia albo zdrowia ludzkiego

ulega karze
wiezienia od 5 do 15 lat.

Art. 125.

Wymuszenie. § 1. Kto przemocą lub groźbą bezprawną zmusza inną osobę do ustąpienia praw majątkowych (lub do udzielenia nienależnej korzyści majątkowej)
ulega karze

wiezienia od 1 roku do 5 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca zadaje ciężkie uszkodzenie ciała człowiekowi lub używa przemocy niebezpiecznej dla życia albo zdrowia ludzkiego
ulega karze
więzienia od 5 do 15 lat.

Art. 126.

Spisek rozbójniczy. Kto wchodzi w porozumienie z innymi osobami w celu spełnienia przestępstwa, wymienionego w art. 124 albo 125,
ulega karze
więzienia do 5 lat.

Art. 127.

Przygotowanie do rozboju morskiego. Kto uzbraja lub ekwipuje statek morski albo wchodzi w skład załogi statku morskiego w celu rozboju na morzu
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

XXIII. Oszustwo i nieuczciwość majątkowa.

Art. 128.

Oszustwo. Kto zapomocą wprowadzenia w błąd lub wyzyskania błędu doprowadza inną osobę do wyrzeczenia się praw majątkowych lub innej dla niej niekorzystnej dyspozycji majątkowej
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 129.

Nadużycie zaufania. Kto, mając na podstawie przepisu prawnego lub umowy obowiązek prowadzenia spraw innej osoby działa na szkodę jej interesu majątkowego
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 130.

Wyzyskanie niedoświadczona. Kto, aby osiągnąć dla siebie lub innego korzyść majątkową wyrządza szkodę majątkową osobie:
a) pozbawionej należytego rozwoju umysłowego,
b) niewłasnowolnej

c) albo z innego powodu nie mogącej zdawać sobie sprawy ze znaczenia dokonywanej transakcji majątkowej, wyzyskując jej niedoświadczenie
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 131.

**Skłonienie
do spekulacji.**

Kto trudniąc się zawodowo czynnościami targu giełdowego, aby osiągnąć dla siebie lub innego korzyść majątkową nakłania osobę, nie mogącą zdawać sobie sprawy ze znaczenia transakcji giełdowych, do spekulacji giełdowej, nie pozostającej w stosunku do jej majątku, wyzyskując jej niedoświadczenie
uleganie karze
więzienia do 3 lat.

Art. 132.

**Nie uczciwa
spekulacja.**

Kto rozgłasza fałszywe wiadomości lub używa innych środków podstępnych aby tą drogą oddziaływać na cenę przedmiotów obrotu giełdowego (albo przedmiotów pierwszej potrzeby)
ulega karze
więzienia do 1 roku.

XXIV. Lichwa.

Art. 133.

Lichwa.

§ 1. Kto wyzyskując położenie przymusowe innego człowieka wchodzi z nim w stosunek prawny polegający na osiąganiu świadczenia wzajemnego przekraczającego granicę usprawiedliwionego zysku
ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca zajmuje się wymienioną wyżej lichwą zawodowo
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat

§ 3. Nie ulega karze za lichwę kto opiera wysokość osiąganego zysku na udziale w spodziewanych korzyściach kontrahenta.

XXV. Przepiępstwa przeciwko prawom wierzycieli.

Art. 134.

**Bankruc-
two złośli-
we.** Dłużnik, który w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli sprowadza własną upadłość (usprawiedliwioną rzeczywistą lub pozorną niewypłacalnością)
ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 135.

**Bankruc-
twu proste.** Dłużnik, który sprowadza własną upadłość wskutek: życia zbytłownego, gry, spekulacji, zawierania tranzakcji hazardowych, fikcyjnego zmniejszania lub obciążania majątku, ukrywania lub niszczenia przedmiotów wchodzących w skład majątku, wadliwego prowadzenia interesów, faworyzowania poszczęólnych wierzycieli, zmyślania fikcyjnych zobowiązań
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 136.

Warunkiem karalności czynów, wymienionych w art. 134 i 135 jest sądownie stwierdzona niewypłacalność lub otwarcie konkursu do majątku dłużnika.

Art. 137.

**Współdzia-
łanie przy
bankru-
ctwie.** Kto dłużnikowi do sprowadzenia upadłości lub pokrzywdzenia wierzycieli dopomaga lub go do tego podżęga, albo kto, nawet bez porozumienia z dłużnikiem działa na szkodę jego wierzycieli w postępowaniu upadłościowym,
ulega karze
więzienia do 3 lat.

Art. 138.

**Utrudnienie
egzekucji.** Dłużnik, który utrudnia lub uniemożliwia uzyskanie wierzytelności przez to, iż przedmioty, podlegające egzekucji, ukrywa, niszczy, uszkadza, czyni niezdatnymi do użytku, albo umniejsza ich wartość
ulega karze
więzienia do 1 roku.

Art. 139.

Zmowa z
wierzycie-
em.

§ 1. Kto obiecuje udzielić lub udziela ko-
rzyści majątkowych lub osobistych wierzycielowi
albo jego przedstawicielowi za działanie na szkodę
innych wierzycieli (w postępowaniu upadłościowym)

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Tej samej karze ulega wierzyciel albo
jego przedstawiciel, który przyjmuje korzyści ma-
jątkowe lub osobiste lub ich obietnicę, albo ich
żąda, za działanie na szkodę innych wierzycieli
(w postępowaniu upadłościowym).

Art. 140.

Złe pro-
wadzenie
ksiąg.

§ 1. Kto, będąc obowiązany prawnie do pro-
wadzenia ksiąg handlowych lub sporządzania bi-
lansów, ukrywa lub przeinacza stan swych inte-
resów majątkowych przez to, że prowadzi księgi
lub sporządza bilanse w sposób niezgodny z rze-
czywistym stanem rzeczy, albo wcale ich nie pro-
wadzi i nie sporządza

ulega karze
aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Odpowie-
dzialność
kierowni-
ków przed-
siębiorstw.

§ 2. Tak samo jak samodzielny właściciel
przedsiębiorstwa, odpowiada za czyny powyżej
wymienione każdy samoistny kierownik przedsię-
biorstwa, obowiązany prawnie do prowadzenia
ksiąg handlowych lub sporządzania bilansów.

XXVI. Kłusownictwo.

Art. 141.

Bezprawne
polowanie
i kłuso-
wnictwo.

§ 1. Kto poluje na cudzym terenie
ulega

na wniosek pokrzywdzonego karze grzywny.

§ 2. Kto zawodowo trudni się kłusownictwem
ulega karze
więzienia do 1 roku.

§ 3. Kto, polując na cudzym terenie, stawia
opór osobie uprawnionej lub jej zastępcy, żada-
jącym zaprzestania polowania albo opuszczenia
terenu

ulega karze
więzienia do 3 lat.

XXVII. Paserstwo.

Art. 142.

Paserstwo. § 1. Kto przyjmuje w jakimkolwiek celu albo pomaga przy pozbyciu lub ukryciu rzeczy wytworzonych lub osiągniętych zapomocą przestępstwa

ulega karze
więzienia do 3 lat.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się wyżej wymienionogo paserstwa zawodowo,

ulega karze
więzienia od 1 roku do 5 lat.

Art. 143.

Nieostrożne paserstwo. Kto nabywa, przyjmuje w jakimkolwiek celu albo pomaga przy pozbyciu lub ukryciu rzeczy, o których na podstawie towarzyszących tranzakcji okoliczności powinien był wnosić, że są wytworzone lub osiągnięte zapomocą przestępstwa,

ulega karze
aresztu do 6 tygodni lub grzywny.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 19.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej

Łączono w Zakł. Graf. B. Wierzbicki i S-ka, Warszawa

Druk ukończono dnia 11 Października 1926

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Ogólnego zbioru Nr. 42.

Drukarnia Mazowiecka w Warszawie ul. Szpitalna 1.

Druk ukończono w dniu 23 kwietnia 1929.